

Minister moet ingrijpen om toegankelijkheid onderwijs te redden

dinsdag, 19 april 2016

Gisteren is het onderzoek naar de gevolgen van het leenstelsel van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) verschenen. Uit deze monitor blijkt dat de studentenaantallen sterk gedaald zijn. In het wo is de instroom met 5% gedaald en in het hbo zelfs met 8%. De toegankelijkheid van het onderwijs heeft ernstige schade opgelopen, zoals de ASVA studentenunie steeds heeft voorspeld. Xandra Hoek, voorzitter van ASVA: 'Deze cijfers tonen aan dat het leenstelsel desastreus is voor de toegankelijkheid van het onderwijs. De minister moet zo snel mogelijk ingrijpen.'

In totaal is de directe instroom in het hoger onderwijs gedaald van 71% naar 64%. Vanuit alle groepen (mbo-4, havo en vwo) is een daling zichtbaar. De doorstroom vanuit het mbo is het sterkst afgenomen: de instroom van mbo-studenten in het hbo daalde van 48% naar 41%. Van deze studenten heeft een op de drie aangegeven vanwege financiële redenen of leenaversie niet verder te studeren. Verder wijzen de cijfers erop dat de toegankelijkheid is afgenomen voor eerstegeneratiestudenten en voor studenten met een functiebeperking. 'Kwetsbare groepen worden het hardst geraakt, de emancipatoire werking van het hoger onderwijs komt hiermee onder druk te staan', aldus Hoek.

In een toelichting op de monitor geeft minister Bussemaker van OCW aan dat 'de gevolgen van het leenstelsel volgens verwachting zijn'. Ze noemt het zogenaamde 'boeggolfeffect' en de strengere toelatingseisen bij pabo's als verklaring voor de daling van de studentenaantallen. Het boeggolfeffect houdt in dat veel scholieren in 2013 en 2014 meteen zijn gaan studeren en geen tussenjaar hebben genomen om nog gebruik te kunnen maken van de basisbeurs, waardoor de instroom in 2013 en 2014 relatief hoog was. Uit de monitor studievoorschot blijkt echter dat slechts een deel van de daling hierdoor verklaard kan worden. Zo zijn de studentenaantallen in het hbo in 2015 nog steeds 6% lager dan in 2012. Als de daling door strengere selectie bij de pabo's ook wordt meegenomen is er nog steeds sprake van een daling van 5% van het aantal hbo-studenten ten opzichte van 2012. Volgens ASVA lijkt het erop dat de minister er alles aan doet om de echte verklaring van de cijfers te verdoezelen.

Toen de plannen voor het afschaffen van de basisbeurs in 2014 gepresenteerd werden, was de afname van de toegankelijkheid van het hoger onderwijs één van de belangrijkste punten van kritiek. Bussemaker zette deze kritiek toen nog weg als 'spookverhalen en drogredeneringen, allemaal compleet verzonnen'. Hoek: 'De zorgen van studenten die door Bussemaker

belachelijk werden gemaakt, zijn nu werkelijkheid geworden. Dit maakt de uitspraken van Bussemaker des te schandelijker.’

De ASVA studentenunie heeft altijd gewaarschuwd voor de gevolgen van de invoering van het leenstelsel. ASVA roept de minister op om de invoering van het leenstelsel heel serieus te heroverwegen. Hoek: ‘De minister moet de schadelijke gevolgen van het leenstelsel voor de toegankelijkheid van het onderwijs erkennen en zo snel mogelijk ingrijpen.’